

**ГЕОРГИ РАЙЧЕВ
НАЙ-ГОЛЯМОТО
ПРЕМЕЖДЕНИЕ
ДАЛЕЧЕН СПОМЕН**

chitanka.info

Искам да разкажа на малките си читатели някои случки из пътя на моя живот.

Родил съм се в тракийското село Землен, което се пада на югоизток, в Старозагорското равно поле. Било е в края на 1882 година, 7 декември. Както майка ми е разказвала, зимата през онази година е била много люта. Снежните преспи са достигали до покривите на тогавашните сламени стрехи на къщите. Аз съм бил много слабо и болничаво дете. Пък и не е чудно при тогавашните неудобни къщи да са ме простудявали често. Лекарката ми е била самата акушерка, баба Тодорица, наша съседка през един двор, при която са ме носили често и в полунощ, през снеговете и веяниците, да ме лекува.

Около втория месец от живота си съм заболял много тежко: челюстите ми се схванали и аз не съм могъл да суча, дори глас не съм могъл да издавам. Не помогнало изкуството на баба Тодорица. Към третия ден всички видели, че бебето вече няма да го бъде. На мръкване домашните ми казали „душа бере“, положили ме наред къщата, запалили свещи над главата ми и зачакали кога ще издъхна. Майка ми коленичила над мене и плачела с глас. В това време залаяли кучетата навън и пред портата спрял човек, яхнал силен кон. Баща ми го посрещнал. Човекът бил белобрад старец. Той казал, че е някогашен приятел на покойния ми дядо, и молел да го приемат да пренощува дома.

Баща ми го приел, дал коня на ратаите и въвел човека в стаята. Щом влезли, гостът видял детето и свещите, свалил калпака си и се прекръстил.

— Ах, вие сте имали беда в дома си, прощавайте, че дойдох да ви главоболя — рекъл гостът, подире се загледал в детето.

— Какво правите, ами че то още диша! — извикал строго старецът и попитал каква е болестта ми.

Обяснили му. Тогава той, без да каже дума, започнал бързо да се разсъблича, запретнал ръкави и викнал:

— Хвърлете много дърва на огнището, да затоплим стаята, загрейте бързо дървено масло. Булка, разповий детето! — обърнал се той към майка ми. Поел ме на ръце, седнал до огнището и ме награл от всички страни, като внимателно опипвал рамената ми и шията. Подире взел горещото масло и почнал да ме разтрива полека от рамената към шията, ушите и най-много там, гдето се сглобяват двете челюсти. —

Аха! — извикал по едно време, притиснал силно дясната челюст и същия миг детенцето изплакало. Всички в къщи били смаяни. А старецът заговорил:

— Напразно сте щели да погубите детето. Простудили сте го лошо, а от неопитна разтривка дясната му челюст се изместила от ставата и устата му се схванала... Повий го сега, майко, и дай му да суче.

Майка ми ме повила, подала ми гърдата си и аз съм я захапал лакомо.

На утрото старецът станал още в тъмно, извел коня си и отпътувал. Баща ми едва сварил да му поблагодари за добрината.

Това е, може да се каже, най-голямото премеждие още в първите дни на живота ми.

В детинството ми моят баща беше между заможните хора на селото: имахме кръчма и дюкян и през всичкото време го помня кмет на селото. Баща ми много обичаше да чете. Имахме много и различни книги, останали бяха от чичо ми много книги и учебници. През студените зимни дни аз седях в затоплената соба и прелиствах тези книги. Между учебниците на чичо ми имаше читанки с разказчета и стихове, които много обичах да чета. Така покрай тях полека-лека у мене се породил желание и сам да си съчиня някое стихотворение. И наистина, аз си „измислих“ едно такова стихотворение, първото ми, на седем-осемгодишна възраст, което по чудо съм запомнил и до днес!

Когато постъпих в първи клас в Стара Загора, аз имах вече няколко такива стихотворения. В града намерих много книги, които четях, като усърдно пишех и стихотворения. Към трети клас от моите стихове се заинтересува един мой учител, който ме взе под своя грижа: четеше какво съм написал, напътваше ме, учеше ме. Този човек ми помогна много. И до днес съм му благодарен от сърце.

На мое време в Стара Загора имаше само четвъртокласно училище. Като го завърших криво-ляво, баща ми искаше да ме изпрати в Сливенската гимназия, но аз отказах да следвам повече. Заявих му, че каквито знания ми трябват, ще си ги придобия сам в живота. Това беше съдбоносна грешка, която скоро разбрах. Защото не само останах в низините на обществото, но и онова, което моите другари, завършили гимназия, знаеха още на осемнадесет години, аз трябваше отпосле цял живот да ги догонвам и губя от скъпото си за по-полезна работа време.

Към двадесетата си година постъпих войник — служих три години пионер. Живях в София, във Видин, при чудния Дунав и Бабините Видини кули. Но книгите и стиховете не забравих. Във Видин намерих добра градска библиотека и в раницата ми винаги имаше по някоя книга за прочит и чиста тетрадка и молив за писане стихове.

Уволних се. Живях пак на село, подире в Стара Загора и от юли месец 1908 година съм в София. Тук скоро изоставих писането на стихове и се залових да пиша проза — разкази. Но преди още да укрепна като писател, дойде Балканската война, подире Съюзнишката, след нея Европейската — нямат край! Аз бях през всичкото време войник в строя. Но заедно с пушката не изпуснах и писалката. Например повестта ми „Мъничък свят“ е написана на фронта през Европейската война.

През 1924 година пръв път се опитах да напиша някои разказчета за юноши и деца. Редакторите ги харесаха, но дали ще ги одобрят и обикнат и малките ми читатели, ще се разбере, когато прочетат разказчетата в тази книга. Ако ги харесат, и аз ще бъда щастлив, че съм можал да ги зарадвам с нещо.

@@София, 1945

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.